Říma zplozenci.

Historický román

—od—

ALFREDA MEISNERA.

Rejdy klerikálův.

Román tento počal vycházeti čís. 31. roč. V. Noví pp. předplatitelé mohou na požádaní obdržeti čísla vyšlá, tak daleko jak zásoba stačí.

(Pokračování 18.)

"Eminenci," odvětil pán z Guntherů, "císař se již dozvěděl —"

"Jak že?" zvolal kardinál s úžasem. "Tedy přec! Jakž jinače! — A jaké jsou toho následky?"

"Císař byl tím velmi popuzen," pokračoval sekretář. "Osmělil jsem se k ukojení jeho hněvu jen tak z daleka dotknouti se pochybnosti o pravdivosti celé té věci a již zadupna nohou osopil se na mne, že nebyl jsem s to vypraviti ze sebe dalšího slova. Nařídil mně, abych ihned sepsal přísné rozkazy k zavedení zevrubného vyšetřování v Praze; k tomu konci že má se zvláštní komise sestaviti, kteráž by udání Ebensteinova prozkoumala a uvedené jím svědky vyslýchala."

"A vyhověl jste již tomuto rozkazu?" tázal se kardinál, patrně nemile dojat vypravováním Guntherovým.

"Nebylo mně možno dlouho otáleti," odpovídal tento cynicky se usmívaje. "Ovšem přiblížel jsem k tomu, aby do komise povoláni byli mužové, kteří k objasnění celé té záležitosti nemají ani dostatečných schopností ani dostatečné vůle. Toť vše, což učiniti bylo mně možno."

"A přece jest to nemilá věc, velmi nemilá!" zvolal kardinál, mrzutě vyskočiv z pohovky a rychle kráčeje po komnatě. "Tak nemůže zůstati věc sama sobě ponechána! Nesmíme nečinně složiti ruce v klín a očekávati! Něco musí se státi. V případě nejhorším musí vrchní správa církevní zakročiti, aby předešla úřadům světským. O tom nelze pochybovati! — Zavolejte," obrátil se k páteru Josefovi, "pátera Bonaventuru. Hned! v tom okamžiku! Hned! Jděte!"

Když byl páter Josef, poslušen jeho rozkazu, z komnaty vyšel, pravil Gunther kardinálovi:

"Eminenci, vyčkám v předsíni —"

"Nikoli," přerušil mu rychle kardinál slovo. "Zůstaňte. Bude tím věci jen poslouženo, když zvíte vše zevrubně, a také přítomnost vaše zvýší důležitost situace, čímž pohnán bude páter Bonaventura k vyznání plné pravdy. Zůstaňte!"

V tom otevřely se dvéře, nimiž vešel páter Bonaventura provázen páterem Josefem. Pokorně a s tváří nábožnou blížila se tato dobře vykrmená postava k arcibiskupovi, uprostřed pokoje stojícímu, v kleče ruku líbajíc, kterouž kardinál podati k políbení napolo se zdráhal.

"Bera slušný ohled k spěchu, jímž puzen jste odebrati se na kvap z Vídně do Inšpruku," započal kardinál ironicky a s přízvukem nevole, "viděl jsem se pohnuta, předvolati vás již v tomto okamžiku. Tím více ale uspoříte času, čím kratší a určitější bude vaše odpověď na otázku, kterouž vám předložiti hodlám. Jedná se o bývalou novicku Marcelínu. Kde jest, co se s ní stalo?"

"Eminenci," odtušil páter Bonaventura, aniž by v tváři jeho jevila se nejmenší nesnáz, přece však s nedůvěřivým mrštěním oka na přítomného pána z Guntherů, "v té příčině nevím ničeho více, nežli co jsem četl v hanopise barona Ebensteina. Únos, aneb abych lépe řekl, lup bývalé novicky nalezl, jakož se z otázky vaší eminenci domnívám, víru, ačkoli až po tuto hodinu nemá jiného dokladu, leč svědectví spisovatele knížečky církvi nepřátelské. K němu tedy sluší zřetel míti, nikoli k čtenářům, ku kterýmž i já náležím."

Toť ovšem nebyla řeč muže, jenž útok odráží, nýbrž muže, jenž útok činí.

Sám kardinál, jenž byl zcela připraven na popírání, zůstal přece na okamžik zaražen.

"Byla by to velká smělost," promluvil po chvíli, "nestoudná smělost od vás, kdybyste v té věci neměl býti zcela nevinným! Chci tedy odpověď vaši považovati tak, jako bych ji byl ani neslyšel, a vyzývám vás přísně, abyste pověděl pravdu ve prospěch věci i ve prospěch váš. Tento pán," ukazoval na císařského tajemníka, "požívá mé úplné důvěry. Zmiňuji se o tom, abych ostýchavosti a mlčenlivosti vaší odňal každý podnět. Od pána toho právě jsem se dozvěděl, že císař, jeho milost, sám ráčil nařídit přísné vyšetřování stran zmizení bývalé novicky, a že vyšetřování takové jest již v plném běhu."

"Vyšetřování nechť podští Ebensteina, nikoli nás," odvětil páter Bonaventura rychle a pevně.

"Tuť přestává veliká trpělivost," zvolal hlasitě arcibiskup. "Doxanský prelát obyčejně neotálí dlouho, pustiti se s někým do soudní pře. Toť známá věc. Proč tedy, táži se, posud nepohnal Ebensteina k soudu? Jest možno, obžalobu tak zřejmou odbyti pouhým opovržlivým mlčením?"

"K čemu vedla by žaloba?" zvolal páter Bonaventura. "Soudní jednání protahovalo by se po nějaký čas, konečně by ale přece vše bylo hozeno pod stůl. Za našich dnů kněžstvo katolické nenalezá práva. Abychom slyšeni byli od císařských soudů, musili bychom dříve se státi odpadlíky, přidati se k protestantům, židům nebo svobodným zedníkům."

"Důstojný otče," ozval se Gunther, "jsem přinucen žádati vás, abyste se mírnil ve svých slovech a bedlivěji na váhu je bral. Jsem sekretářem jeho milosti císaře."

"Nedostává se mně diplomatické obratnosti," odvětil páter Bonaventura, "abych dovedl trpkou pravdu, jakou jsem právě pronesl, zahaliti v úlisná slova a takto ji poněkud osladiti. Mějte mne tudíž vymluvena za moji nejapnou otevřenost a přímost."

"Prohlašujete tedy," započal opět kardinál, "celé objevení Ebensteinovo stran bývalé novicky za zlomyslný vynález?"

"Vše jest pouhá báchorka," odpovídal páter Bonaventura, "a co na něm jest pravdivého a nepopíratelného, jest jedině ďábelská zloba a nestoudnost spisovatelova."

"Tedy všecky osoby, kteréž zmíněný spisek uvádí za svědky," tázal se dále arcibiskup, "byly Ebensteinem podvedeny a zneužívány, anebo snad přemluveny a podplaceny?"

"Žasnu údivem," odtušil zpovědník, "že vaše eminence jen dost malou váhu přikládá takovýmto svědkům! Ebensteinova matka, kteréž nelze syna viniti z podvodu; Ebensteinova služka, stará žena, kteráž sloužívši v témž domě po celých padesáte roků, přilnula tak k rodině, že mluví jak se jí nařídí; konečně sousedka, kteráž sbírajíc suché prádlo uzřela prý cosi, což za tak pokročilého již temna večerního nikdo spatřiti nemohl! Všickni tito svědci jsou bez váhy, neboť dle libosti někoho dají se buď podvésti buď získati."

"Buďsi," řekl kardinál. "Výpovědi svědků mohou v mnohém ohledu brány býti v pochybnost; v jedné věci přece ale jen jest zřejmá pravda na jejich straně, pravdu mají v tom, že bývalá novicka zmizela, jako by ji země byla pohltila. Jak medle lze si vyložiti, že se posud nikde neobjevila, a že nikdo ještě nevypátral její skrýši, když přece obíhá v ústech celého světa? Tvrzení svědků Ebensteinem uvedených mohlo by s plnou hodnověrností zavrženo býti teprvé v tom případě, že by snad jen jediný člověk svědectví vydal: na tom neb onom místě viděl jsem zmizelou dívku."

"Kdyby se bylo Ebensteinovi zalíbilo," odpovídal páter Bonaventura, aniž by se jakoukoli námitkou dal pomásti, "ztvrditi svou nestoudnou vylhanosti v brožurce, že unesená bývalá novicka ještě v též noci byla jedem otrávena, anebo zakuklenými duchovníky v zahradě zardoušena a jen co mrtvola přes zahradní zeď na vůz naložena a ihned odvežena —"

"Ustaňte s myšlénkou tak děsnou!" zvolal kardinál, zblednuv po celé tváři a tak se ulekáním třesa, že sám Gunther byl znepokojen a povážlivě upřeným zrakem pohlížel na pátera Bonaventuru.

"A nyní táži se já," pokračoval zpovědník, nevšímaje si hlubokého dojmu, jakýž líčením svým vzbudil u posluchačů, a jakoby se jednalo pouze o věc zcela všední, "jakou závažnost a nesmírnou důležitost, může pro všechen svět do sebe míti osud nepatrného děvčete, aby svrchovanou tou důležitostí dalo se před zdravým rozumem ospravedlniti takové padouštví a takové veřejné pohoršení?"

"Jednalo se o to, aby odstraněn byl důležitý svědek," namítal arcibiskup s důrazem.

"Eminenci", odtušil páter Bonaventura s povýšeným hlasem, "kdož medle může se, podle obyčejného běhu věcí a podle lidského rozumu, dříve obávati výsledku soudní pře: Zdali ten, kdož ji započal a provésti hodlal, anebo ten, kdož ji násilně zastavil a potlačil?"

"Poznávám již", pravil nyní kardinál, "že vy i soudruhové vaši chcete se odvážiti až k nejkrajnějším mezím možnosti. Skliďte tedy, co jste nasili. Vyšetřování jest v plném proudu—"

"S klidnou myslí můžeme hleděti mu vstříc", zvolal páter Bonaventura. "Nemožno-li nám důvěřovati se v soudce světského, složíme všecku svou důvěru v soudce vševědoucího, v boha! Což medle nám jest záleženo na tom, kam se poděla bývalá novicka, nebyloť naší povinností střežiti ji. Kdož může udati, kde se toulá po světě, anebo na jakém místě se skrývá! Na zavedené vyšetřování pohlížíme se svědomím zcela tichým, ano i s jakousi škodolibostí. Snadno může se státi, že císař opět za dobré uzná, zastaviti další kroky úřadův. Protivníci naši musejí nyní bedlivě se přičiniti, aby onu Marcelínu drželi v úkrytu, neboť jest se jim obávati, aby neočekávaným objevením děvčete nebyly zmařeny všecky jejich zlomyslné záměry proti církvi; naopak naší úlohou bude za nynějších poměrů, všemožně dívku vyhledávati a proti nepřátelům našim postaviti. — Eminenci, opak všeho toho, což se předstírá, jest pravdou. Den co den dějí se na straně nevázaného spisovatelství nejhanebnější útoky na veškerý stav duchovní ano i na náboženství, ba i na samu osobu spasitelovu. Kdybychom všecky útoky chtěli patřičně odraziti, nezbývalo by nám jiného, leč zastaviti služby boží, uzavříti chrámy, a bojovati s pérem v ruce i hádati se před soudem. Uznali jsme tudíž za dobré, na hanopis Ebensteinův ani slovem neodpovídati, a vůbec nepřičítati mu takového účinku, s jakýmž se k mému udivení setkal. Jisto jest, že jedovatým pérem napsaný pamflet od všech bezbožníků přijat byl s jásotem nesmírným; avšak většina poctivých a zbožných duší pohlížela naň s ošklivostí a s opovržením. Výslech, jakémuž právě nyní ráčila mne podrobiti vaše eminence, poskytuje mně mimo vše nadání patrně pokynutí, že jest nám změniti posavádní jednání. Může-li nejproslavenější vrchní pastýř naší svaté církve katolické v té příčině sdíleti náhled našich protivníků, tuť nelze nepředpokládati, že strana Ebensteinova opírá se o jakousi velmi jí příznivou náhodu, kteráž jí dopomáhá k zdánlivé hodnověrnosti. Praví se, že bývalá novicka Marcelína zmizela; já ale táži se, kdož pátral již opravdově po dívce, kdož sledoval až posud její stopy? Kdož také jest s to, bývalou novicku, mladé a krásné děvče, kteréž jevilo patrnou chuť k užití volnosti opět dosažené, stopovati po všech dobrodružných cestách světského života, udati jako na rozkaz místo, na němž se zdržuje, místo, na němž octla se snad pouhou náhodou? Ebenstein a přívrženci jeho nemohou, i kdyby jim vstříc přicházela, zvolati: Tu jest! Bude jim spíše záležeti na tom, aby ihned zase zmizela v bezpečném úkrytu. Jakmile navrátím se do kláštera, bude první mou péčí, odníti půdu pod touto lží ze všech nejpodlejší, a vyšetřováním, jakýmž vyhrožuje se nám, budeme hroziti my!"

Důraz, rozhořčenost a přesvědčenost, jakéž jevily se v dlouhé, s vnitřním roznícením přednešené řeči mnichově, neminula se s patrným účinkem.

Ztráceje důvěru v sama sebe, avšak nikoli ještě zbaven vší pochybnosti promluvil arcibiskup s patrným umírněním dosavadní své přísnosti:

"Zamítáte tudíž od sebe každý podíl na unešení dívky? Odmítáte každou účast ve vlastním i ve jmenu všech, jichž se dotýká obžaloba Ebensteinova?"

"Slavně prohlašuji", zvolal páter Bonaventura hlasem povýšeným, "že na unešení bývalé novicky Marcelíny v tak malé míře máme podílu, jako na unešení řecké Heleny."

"Za šťastna se pokládám, velebný otče, slyšeti od vás tato slova," ozval se pán z Guntherů. "Také moje důvěra počínala se podávati útokům lživého podvodu, a snad jen proto nepadl jsem docela, že podřizoval jsem úsudek svůj úplně své oddanosti k sluhům církve. Vylíčením vaším jsem upokojen, jest mně uvolněno, jako bych sám byl propuštěn z obžaloby. Umlčení věci bylo ovšem v případě tom nemístné a velmi na škodu; avšak snadno v takovou pasivní činnost upadá konečně mysl, kteráž bez ustání dlouho byla štvána a utrmácena. Buďte dobré mysli! Posvátná věc, jíž byla válka vypovězena, vyjde z boje co vítěz."

Kardinál, jenž byl mezi řečí Guntherovou, které si nehrubě všímal, seděl v hlubokém zamyšlení, oslovil nyní pátera Bonaventuru:

"Podivná, velmi podivná to věc, že posud nikdo nevystoupil s výrokem, že viděl bývalou novicku tam nebo jinde, anebo že o ní alespoň slyšel."

"Příčinu toho neznám," odtušil páter Bonaventura. "Domnívám se ale, že okolnost ta nechá se lehce a přirozeně vysvětliti. V prsou zmizelé dívky bojují vespolek rozličné city. Brzy chtěla vyjíti na svobodu, brzy zase jevila náchylnost, navrátiti se k životu klášternímu. Připusťme, že by poslední tato náklonnost u ní obdržela vrch, tedy jest snad na dalekých cestách, aby nalezla vhodného pro ni útulku řeholního. Nevím ničeho určitě — stavím pouze domněnku proti domněnce. Skutečností pouze jest, že Marcelína v krátkém čase po zatčení barona Ebensteina objevila se u abatyše doxanské v klášteře barnabitek v Praze ubytované — tedy v době, když dle udání Ebensteinova byla již unešena. Návštěva u abatyše jest, jak se povídá, zjištěna. Bližší okolnosti nemohu uvésti, jelikož věc ta nikdy neležela mně příliš na mysli. Návštěva i její doba — opakuji ještě jednou — jsou prý ale nade všecku pochybnost."

"V té příčině," namítal arcibiskup, "nepřidá se ale svědectví abatyše větší víry, nežli slovům Ebensteinovy matky a jeho sousedky."

"Toť nelze popírati", odpovídal páter Bonaventura, "kdyby svědectví abatyše bylo takřka holé, ničím nepodporované, jako jest výrok Ebensteinovy matky i sousedky. Abatyše ale k žádosti bývalé novicky dala prý této list, znějící na představenou kláštera alžbětinek ve Vídni — jinak-li dobře se pamatuji — jelikož novicka v pražském klášteře téhož řádu byla s prosbou svou odmítnuta. Hle, eminenci, tuť by byla jakási vyhlídka, jakási stopa, jakási nitka k sledování zmizelé —"

"Jak dávno jest již tomu?" tázal se kardinál. —

"Alespoň šest až sedm neděl."

"Tuť může bývalá novicka již dávno nalézati se ve Vídni!" zvolal arcibiskup.

"Ovšem, jinak-li mezitím opět nezměnila svůj úmysl."

"Nuže, toť stojí nás pouze dotaz v klášteře alžbětinek," pravil kardinál. "Klášter není příliš vzdálen —"

"Zdali bývalá novicka skutečně sem se uchýlila", prohodil zase páter Bonaventura, "kdož to může věděti? Vypravuji pouhé zvěsti, k nimž přidávám své domněnky. Račiž však vaše eminence vyslati spolehlivou osobu do kláštera alžbětinek — snad — v každém případě dozvíme se, na čem jsme."

"Věc ta jest příliš důležitá a [illegible]ka neodkladná," ozval se nyní pán z Guntherů. "Libo-li vaší eminenci ihned rozkázati, aby dotaz byl učiněn v klášteře alžbětinek, máme zde odpověď za malou hodinku, buďsi již v tom směru, že se dopídíme spolehlivých zpráv stran bývalé novicky, anebo že opět se nám nitka přetrhne. Buď si již tak nebo jinak, v nynějším okamžiku byla by mně jistá zpráva velmi vítanou, posloužíc mně výborně při sestavování komise, kteréž jest mně uloženo."

"Staniž se tedy," odvětil arcibiskup. "Chci poslati k alžbětinkám; avšak kdož jiný zná osobně bývalou novicku tak dobře, jako páter Bonaventura? komu více záleží na tom, aby zase přivedena byla na světlo, jako jemu? Ano, vy budete poslem!"

Páter Bonaventura tvářil se spočátku, jako by se zdráhal přijmouti vnešenou naň úlohu; rozmysliv se však s hlubokou poklonou vyšel ze dveří.

Páter Josef Kalazanc odešel za ním.

"Byli jsme v rozmluvě přerušeni", obrátil se nyní arcibiskup k pánu z Guntherů.

"Eminenci", odvětil tento, "ztracený čas není naprosto ztracen."

Po té vytáhnuv svazek spisů, podával jej kardinálovi.

Oba posadili se k stolu; sotva ale že uplynula malá hodina, a dříve nežli byli vyřídili vše, o čem právě jednali, rozlítly se dvéře a páter Bonaventura, nešetře ani slušnosti půdy, na kteréž stál, ani osob, k nimž přicházel, vrazil do komnaty s planoucí tváří a radostným jásotem.

"Eminenci", zvolal z plna hrdla a takřka lvím hlasem, "k nebesům s žalmistou mohu zvolati: Pane, ty vysvobodil jsi nás od pomluvy lidu! — Ebenstein stojí na pranýři. Bývalou novicku Marcelínu skutečně nalezl jsem v klášteře alžbětinek a přivádím ji vaší eminenci."

Oba posluchači takřka oněměli překvapením.

Páter Bonaventura nechal dvéře pootevřené; nicméně ohlášená novicka teprv za chvíli s patrnou bázní a úzkostí vešla do pokoje, jsouc k tomu skoro donucena páterem Josefem.

Krásná, ztepilá a vysoká její postava, kteráž i pod zahalujícím rouchem klášterním nedala se zničiti, její ušlechtilá tvář, kteráž brzy nachově zarděla se, brzy průhledně zbledla, jevíc nicméně po celé stupnici obou těchto barev neobyčejnou krásu, učinily neodolatelný dojem, hlavně však na zhýralého pána z Guntherů, kterýž i nyní neuměl se přemoci, aby neprozrazoval své příliš světské zalíbení na této nastávající nevěstě nebes.

"Přistupte blíže." oslovil kardinál dívku přívětivě, aby umírnil její polekání. "Nemáte příčiny k nižádné obavě. Vaše návštěva jest nám vítána."

Dívka postoupila o krok s očima k zemi sklopenýma.

"Nebude vás tajno," pokračoval arcibiskup, "že v posledním čase stala jste se předmětem pověsti, dle kteréž od zakuklených kněží byla jste násilně unešena z domu Ebensteinova."

"Jaká to lež," odpovídala bývalá novicka s velikým podivením. "Ostatně pověst taková až podnes nedotkla se mého sluchu — teprv nyní — před chvilkou — duchovním otcem —"

Při tom okazovala k páteru Bonaventurovi.

"Jak jest to možné!" zvolal kardinál. "Kde jste se zdržovala v době poslední?"

"Jsem na cestách již po čtyry neděle. Hledám vhodného pro sebe místa v některém klášteře. Z Prahy obrátila jsem se do Brna, kdež nebylo pro mne vyhlídky; odebrala jsem se tudíž do Vídně. Zde prodlévám již po tři dny — v klášteře alžbětinek —"

"Dobře li se pamatuji," prohodil mezi to páter Bonaventura, "zaslechl jsem, že obdržela jste od velebné matky abatyše v Doxech odporučovací list, svědčící představené kláštera alžbětinek ve Vídni? —"

"Odepřela mně takový list," odtušila bývalá novicka ostýchavě. "Hněvá se na mne, možná, že zasloužila jsem její hněv."

"Máte u sebe svoje listiny?" tázal se arcibiskup.

"Domnívám se, že mám je při sobě —" odpovídala novicka, hledajíc ochotně v oděvu, při čemž patrně zachvěl se její hlas — "avšak nikoli, nemám jich, jsou uloženy v klášteře."

"Tedy dobrovolně vzdálila jste se z domu Ebensteinova?" tázal se arcibiskup dále.

"Zcela z vlastní vůle.",

"Odkud tedy přichází," zvolal kardinál, "že Ebenstein činí takový povyk, roznášeje, že násilím byla jste unešena?"

"Tomu nerozumím. Ovšem opustila jsem dům, aniž bych se rozloučila, aniž bych se poděkovala za laskavé přijetí — což bylo snad neslušné — avšak okolnosti donutily mne k takovému jednání. Nicméně zanechala jsem přípis. Nebyl-li list můj nalezen, pak ovšem může souditi, že jsem zmizela přičiněním cizých osob."

"Nalezl váš přípis," pravil kardinál, "popírá ale, že by byl psán vaší rukou —"

"Psala jsem list," zvolala dívka živě. "Právě dokončila jsem psaní, když Ebenstein přišel ke mně do letního domku v zahradě. Tehdáž byla již ve mně dozrála myšlénka, odejíti z domu potají, a vše k tomu bylo již přichystáno —"

"Z jaké příčiny chtěla jste odejíti potají?" tázal se kardinál.

"Měla jsem toho důvody," zněla odpověď. "Nevím, zdali důvody ty byly pravé, já však považovala jsem je za podstatné —"

"Nesmím slyšeti vaše příčiny?" tázal se arcibiskup.

Novicka se zamlčela. Zjevně vířil v ní nepokoj, jak by měla odpovídati.

"Proč neodpovídáte?" tázal se kardinál.

"Protože jest mně s obtíží," odtušila dívka zachvějíc se, "vyznati poklesek, vyznati poblouzení a vlastní nevděk naproti klášteru doxanskému."

"Jaký to nevděk? Mluvte! Zdá so, že litujete opravdově jakéhosi pohřešení, a tím již mírní se vina vaše."

"Když jsem byla opustila zrušený klášter v Doxech," jala se mluviti dívka, jen zněnáhla se zotavujíc z nesnází, "vsedla mne neobvyklá svoboda na bezcestí bludu. Jakási kyselost opanovala tenkráte mysl mou naproti matce abatyši, kteráž v poslední době velmi přísně nakládala se mnou. Při tom, náhle octnuvši se mezi lidmi, cítila jsem se býti nad míru opuštěnou, tak že zmocnila se mne myšlénka, posloužiti baronu Ebensteinovi, jenž se byl ke mně velmi vlídně zachoval, svým svědectvím v zavedené s ním soudní při, a takto přispěním jeho nalézti bezpečného útulku. Sotva učinila jsem takto, již jsem byla poděšena ohavností svého činu, a vnitřní předchůzky trápily mne. Čím více přibližoval se čas, abych vydala přislíbené svědectví, tím více hryzlo mne svědomí — nenalezla jsem více poklidu v domě Ebensteinovy matky. Čeho medle měla jsem sobě počíti, abych vyvázla z postavení tak trudného? Směla jsem odepříti svědectví a státi se v očích Ebensteinových i před celým světem podvodnicí a mrzkou dobrodružkou? K tomu nechtěla jsem se odhodlati. Tuť umyslila jsem konečně u sebe, vzdáliti se z domu tajně; neboť kdybych byla odešla zjevně, tuť snadno byl by mne Ebenstein nalezl a donutil, abych dostála slovu. Byloť ohavností, zmizeti potají, avšak ve své rozervanosti a zoufalosti nevěděla jsem sobě jiné rady."

"Dobře," promluvil kardinál; "jak ale mohlo baronu Ebensteinovi napadnouti, před celým světem prohlašovati, že jste byla násilím z domu odvedena? — Kdy a jakým způsobem odešla jste u vší tajnosti?"

"Když jsem byla se rozhodla vzdáliti se," odpovídala novicka, "napsala jsem list k jisté jeptišce doxanské, kteráž vždy velmi laskavě chovala se ke mně, prosíc ji, aby mne za večerního soumraku navštívila. Zároveň vylíčila jsem jí v listu své záměry. Psala jsem, že ji budu očekávati v zahradním domku. Tam chtěla jsem vyčkati s ní vhodný okamžik k opuštění domu, anebo v případě, že by nemožno bylo vyjíti nepozorovaně, vyjíti s ní s dovolením, jako bych zamýšlela vyprovoditi návštěvu na zpáteční cestě —"

"Jaké bylo jmeno jeptišky?" tázal se páter Bonaventura horlivě.

"Matka Aloisia."

"Matka Aloisia!" zvolal páter Bonaventura, nad míru překvapen. "Aj, tuť ovšem mnoho se objasňuje! Než však vypravujte jen dále, později zase navrátíme se k této okolnosti."

Při tom vypuknul v smích, tak hlasitý a prosťácký, na kterýž nikdo tak snadno nezapomněl, kdož jej byl jen jednou uslyšel.

"A dostavila se matka Aloisia u večer?" pokračoval arcibiskup u výslechu.

"Přišla v určitou dobu," zněla odpověď, "a sice provázena jsouc ještě jinou sestrou, kteráž v Doxech taktéž byla ke mně laskava — byla to matka Teresie —"

"Matka Teresie!" zvolal opět páter Bonaventura, a tentýž nevázaný hrubý smích rozléhal se po komnatě. "Matka Teresie! Toť velmi zajímavé, velmi žertovné! Ebensteinova obžaloba byla by pouze komická, kdyby byl všech těchto okolností nevyužil s takovou jedovatou jízlivostí!"

"Co tím myslíte?" obrátil se k němu kardinál. "Co znamená váš smích?"

"Eminenci", odvětil tento, "račiž dříve vyslechnouti vypravování až ku konci."

"A co stalo se dále?" tázal se kardinál opět dívky.

"Obě jmenované sestry přišly tedy ke mně a všecky po nějakou dobu rozmlouvaly jsme v zahradě, blíže dveří domovních. Tu udál se vhodný okamžik, že nepozorována mohla jsem vyklouznouti z domu. Vyšla jsem a obě sestry brzy následovaly mne, tvářice se, jako by odcházely z návštěvy. Služka, kteráž je byla uzřela, svítila jim až před dům. Rychlým krokem spěchala jsem podle zahradní zdi, za jejímž rohem očekával nás vůz, v kterémž i se sestrami rychle jsem odjížděla. — Toť, vaše eminenci, věrné vylíčení celého průběhu, a od těch dob ani okem více nespatřila jsem Ebensteina."

"Podivná to věc!" zvolal kardinál. "Nyní teprv jest zjevno, jak se mohlo státi, že Ebenstein, jsa z počátku sám klamán vlastním omylem, později snad mimo svou vůli hleděl na věci skrze mámivé sklo rozkvašené proti duchovenstvu fantasie, a takto zosnoval nejsmělejší a nejdrzejší všech žalob."

"Okolnosti ovšem snadno mohly jej k tomu svésti!" zvolal pán z Guntherů. "Zcela přirozeně! Chce-li a má-li lež účinkovati, vždy jest se jí opírati alespoň o stebélko pravdy."

"A nyní," ujal se řeči páter Bonaventura, "porovnejme na vzájem hlavní fakta, jež byla vypravovala panna Marcelína, a výstředné ohromnosti, jakéž z těch fakt plodnou svou fantasií vyvodil a v hanopise složil Ebenstein. I když připouštíme, že zádný omyl ležel mu po blízku, přece jest k tomu zapotřebí nenávisti bohaprázdného nevěrce a odvahy lstivého podvodníka, aby někdo dospěti s to byl k takovým úsudkům, jakýchž on čerpal z událostí zcela jednoduchých. Píšeť — a na tom zároveň zakládá veškerou svou obžalobu — že za večerního šera vešly do domu dvě jeptišky, hledajíc Marcelínu. Osobně neuzřel jich, nýbrž pouze stará služka domácí, kteráž hned při vchodu divila se jejich statným a silným postavám, přesvědčila prý se při jejich odchodu, že pod řeholními kutnami vězí mužové pevných pěstí. Avšak ani s tím nespokojil se Ebenstein, nýbrž zabloudil ještě dále. Tito mužové pevných pěstí beze vší pochybnosti byli zakuklení mnichové. Což medle vedlo jej k tomu, a odkud pocházel omyl, bylo-li tu vůbec jakého? Poslyšme, co nám snad v té příčině pověděti může panna Marcelína."

A obrátiv řeč k této tázal se: "Jaký byl zevnějšek matky Aloisie? Míním co do postavy, co do složení těla."

(Pokračování.)

Z vyšších kruhů.

Kresba od Jarosl. M. Doubka.

Z Polečka.

Paní hraběnka Adéla z*** seděla nečinně v budoiru svém na pohovce.

K čemu bylo jí pracovati? Byla mladá, vzdělaná, trochu emancipovaná, a jak čtenář z prvého slova našeho vypravování poznal, provdána — provdána ku lítosti všeho mužského světa, neboť k výše naznačeným vlastnostem řadila se ještě i krása.

Kdyby snad některý z aristokratických dlažbošlapů chtěl pěkných těchto vlastností hraběnčiných pro sebe vykořistit, musíme mu býti předem již radou, aby zůstal při pouhém chtění, neboť — žasni a div se, světe! — Adéla nepatřila mezi dámy vyšších stavů, zejmena krásné, jež za našich dnů za největší úlohu svou považují, míti kolem sebe as tucet zbožňovatelů a nejméně čtvrt tuctu pravých milovníků. Nikoliv, takovou Adéla nebyla. Milovalať chotě svého Huberta a byla i milována.

Adéla měla jedinou chybu; pověděli jsme o ní vše krásné, proč bychom nesdělili čtenářstvu i takovou maličkost?

Příroda udělila jí malou dávku lehkomyslnosti u vydávání peněz. Nerozvážila, dovoluje-li jí toho hotovost ano i příjem budoucí, a obětovala značné částky k účelům všelikým, a neštítila se ani zaopatřiti si peněz od osob, jinak do její společnosti nenáležejících, takto ale i tomu nejaristokratičtějšímu aristokratovi milých přátel: židů.

Pravili jsme, že Adéla trávila nečinně časnou hodinu odpolední; dumala. Manžel její právě odcestoval na několik dnů na panství své, ač byl teprvé počátek jara a tudíž pobyt na venkově nevelmi příjemný. Chtěl však osobně býti přítomen počátí stavby a dáti již na leto svých rozkazů, až mu rozloučení od manželky nebylo milé.

Pojednou byla Adéla ze svých snů vytržená.

Komorná vstoupila do komnaty a oznamovala, že jakýs pán přeje si s paní hraběnkou mluviti.

"Zaveď ho do salonu," zněla odpověď.

V salonu očekávala Adélu návštěva v skutku nepříjemná. Spatřila se proti známému muži, jehož celý zevnějšek prozrazoval bývalého "handrle". Bylť to Aron Taubeles, kterýž ihned s nejhlubšími poklonami k Adéle pokročil a kousek papíru jí podával. "Prosím, milosti, o vyplacení té nepatrné částky," pravil s nejhlubší uctivostí.

"Milý pane, musím se přiznat, že nemám pohotově tak veliké sumy, aby mohla krýti značný požadavek pěti tisíc zlatých, a ještě můj manžel náhodou odcestoval, žádám vás, abyste směnku na čtrnáct dní prodloužil."

"Nemohu, milosti, potřebuji peníze nevyhnutelně ještě dnes; pánbůh ví, že nemohu prodloužit," zaklínal se žid.

"Dobře; tedy přijďte ve tři hodiny opět," odvětila hraběnka chladně se ukloníc a odcházela ze salonu opět do svého budoiru. Zde přisedla k stolku a napsala lístek tohoto obsahu:

"Pane!

Třeba mi okamžitě 8000 zl. Žádám, abyste je dodal poslu, kterýž Vám odevzdá šperk můj v zástavu. A. z***"

Na to vyňala ze skříně skvostný šperk a dala zavolati Jana, sluhu chotě svého.

Soudný čtenář zajisté již si opatřil důkaz malé lehkovážnosti Adéliny. Směnka propadlá zněla na pět a ona si vypůjčovala osm tisíc. Domnívala se snad, že ty tři tisíce neučiní přiznání Hubertovi těžším? Vstupující Jan přetrhuje pásmo našich myšlenek.

"Tento šperk a lístek zanes k P***," rozkázala hraběnka, jmenujíc jednoho ze známých majitelů soukromé zastavárny.

Jan zmizel.

Za čtvrt hodiny dal se ohlásiti u hraběnky mladý muž a tázal se, zdali lístek, jejž v ruce držel, od paní hraběnky pochází. Zvěděv, že ano, ihned se poroučel, a za půl hodiny obdržela Adéla balíček bankovek, kterýž odpoledne zbavil ji nemilého Taubelesa. —

Od času toho uplynuly asi tři měsíce.

Adéla přebývala s chotěm na statku svém a užívala rozkoší venkovského života, zapomenouc úplně na příhodu, kterou jsme svrchu vypravovali. Po třech měsících obdržela konečně od P*** list, kterýž přivedl jí v paměť vyplacení šperku. Adéla sama opět neměla tak velkou částku pohotově, neměla ale také dosti odvahy svěřiti se svému Hubertovi, a otálela několik dnů, aby požádala jej za potřebnou částku.

Pojednou však liknavost její ustoupiti musela rychlému činu.

Snídajíc totiž společně s Hubertem obdržela nový list, v němž jí oznámeno, že brilianty ve šperku uznány jsou za nepravé a že p. P*** jest rozhodnut, odhaliti vše v listech veřejných, neobdrží-li půjčených 8000 zl. i s úroky v osmi dnech.

Adéla velice se zalekla dobře vědouc, že P*** nepožívá skvělé pověsti a že by snad v pravdě byl s to, drahocenné démanty ze šperku odstraniti a nepravými nahraditi, mimo to pak vynutit na ní ještě částku půjčenou.

Nahlížela tudíž že jí nezbývá než vyřídit celou tu záležitost osobně a odjeti za tou příčinou do města. Povstala tedy se svého sedadla pravíc: "Milý Huberte, podivíš se zajisté, sdělím-li ti, že ještě dnes musím odjeti do Prahy."

Hrabě v udivení pohledl na choť. "Do Prahy!" tázal se konečně.

"Za záležitostí velice důležitou."

"A smím se zeptat, jaká je to záležitost?"

"Milý muži," pravila po chvíli odhodlaně Adéla vezmouc Huberta okolo krku, "slib mi, že se na mne nebudeš hněvati, a já se vyznám ze všeho. Nu — ano!"

"Nepochopuji, nač ten slib!"

"Nuž slibiž mi!" opětovala Adéla líbajíc něžně svého chotě, po způsobu všech žen se lichotíc.

"Buďsi, slibuji!"

"Tedy čti."

Hubert vzal došlý právě list a po několika řádcích zvolal: "Ty jsi zastavila svatební svůj šperk!"

"Bylo toho nutně třeba. Hněváš se proto?"

"Nikoliv! Dovol ale, abych okamžitě odjel sám do města a zařídil čeho potřebí."

A hrabě odjel.

Po dvou dnech trapné nejistoty zahlédla Adéla kočár a v něm vracejícího se hraběte.

Hrabě vystoupiv z kočáru pokročil s vážnou tváří k manželce své.

Adéla bála se pronésti slovo otázky, tušíc ze zevnějšku Hubertova, že cesta jeho byla marnou.

Mlčky došli do pokoje hraběte. Hubert dovedl choť svou k pohovce, sám pak usednuv vedle ní počal mluviti: "Milá Adélo, tuť slib mi nyní ty, že se nebudeš na mne hněvati; nyní je na mně řada, abych se vyznal jako kající hříšník."

Hraběnka se zasmála a podávajíc manželi ruku pravila: "Však již vzájemnost slibu toho vyžaduje."

"Především ti tedy musím říci, že brilianty ve šperku tvém jsou v skutku nepravé."

"Nemožno, vždyť —"

"Vysvětlím ti vše. Pamatuješ se zajisté, že jsem hrál svého času na burse; utrpěl jsem značnou ztrátu, která uvedla mne do nemalých rozpaků. Ty právě meškala jsi u svých rodičů na návštěvě, i napadlo mi, že bych si šperkem tvým mohl pomoci. Dal jsem z něho vyjmouti démanty a nahraditi je nepravými a pravé jsem dal v zástavu. Od smrti strýce mého, který mi tyto statky a značné jmění zanechal, neměl jsem příležitosti novou metamorfosu provésti; čekal jsem, až zase odcestuješ, abys ničeho nepozorovala. To se však nestalo a ty sama zastavila jsi šperk s falešnými kameny. Zde ti vracím tedy obé," mluvil hrabě dále, podávaje Adéle váček s démanty, jakož i šperk zastavený, "a odevzdám se ti na milost."

Hraběnka ovšem manželi odpustila, a svatosvatě slíbili si navzájem, že nikdy více "precosy" své nezastaví. Zdali slibu svému dostáli, nemožno mi tvrdit, ale na svou čest pravím, že se mi nedostal do rukou ani jeden lístek zástavní, na kterém by se skvělo jmeno hraběcí naší rodiny.

Pan P*** dostal od hraběte mimo částku půjčenou ještě 2000 zl. za slib, že záležitost ta zůstane tajna. Čtverák ten pan P*** nepřiznal se, že mi příhodu tu vyprávěl dříve než k vyplacení šperku došlo, a já jsem tak zlomyslný, že ji nemohu zamlčet. Kdo může za to, že si rád dobírám aristokraty?

K ZVLÁŠTNÍMU POVŠIMNUTÍ
všem ctěným krajanům českým v Americe.

[illegible]

Rematism, hlavy a zubů bolení, otoky, bolesti v srdce, křečím žaludku, v střevách, kašli, záškrtu, bolesti kdekoliv jsou, zapudí rychle, posiluje nervy (neb moskové žilky) a mozek, zapudí nastuzení a krev sraženou rozpustí; boj namožení, potlučeniny, třesení srdce atd., atd.

Jedna láhev stojí 50 centů, polovičná 25 centů.

Pro pohodlí Čechů v Omaha přijal Josef Michal, v písárně "Pokroku Západu", jednatelství páně Bendova Linimentu, a lze jej tedy u něho za tu samou cenu dostati.

[illegible]

JOSEF BEN.
Box 608, — — — — Iowa City, Ia.

Franta Nowak.
notářský, směnečný, přeplavní a inkasní
OBCHOD.
568 So. Halstead Street.
CHICAGO, ILL.

Prodává přeplavní listy z Evropy a zpět, na lodě německé, anglické i americké, jakož i železniční lístky.
Vymáhá dědictví a požadavky z Čech, Moravy a Rakouska vůbec.
Směnky na Prahu, a zásilky peněz až do domu příjemcům.
Shotovuje plnomocenství, pasy, a všechny jiné notářské spisy a závěti.
Prodává domy, loty, farmy.
Půjčování peněz na hypothekární jistotu.
Obstarává vše od c.k rak. uher. konsulátu v Chicago potřebné.

"Pokrok Západu"
největší český republikánský list v Americe.

Pozor osadníci
—v—
YANKTON a BON HOMME Co's
v Dakotě!

Karel Kadiš
založil první českou
LÉKÁRNU
na 3. ulici v Yanktonu.

[illegible]

Naši Jednatelé.

[illegible]

Dakota Territory.
Illinois.
Iowa.
Kansas.
Michigan.
Minnesota.
Missouri.
Nebraska.
New Jersey.
F. Drastal — Newark.
New York.
Ohio.
F. Kaspar — Cleveland.
Pennsylvania.
J. Polanz — Allegheny City.
Texas.
J. Holec — Caldwell.
F. Mikeska — Fayetteville.
Wisconsin.

Hledáme Jednatele

[illegible]

C. & N. W.
SEVEROZÁPADNÍ DRÁHA.

[illegible]

OMAHA & CALIFORNIA LINE

CHICAGO, ST. PAUL & MINNEAPOLIS

LA CROSSE, WINONA & ST. PETER

GREEN BAY & MARQUETTE

FREEPORT & DUBUQUE

Její CHICAGO & MILWAUKEE

PULLMANOVY PA[illegible] VOZY

[illegible]

NEPŘÍTEL NEMOCI
ZHOUBCE vší BOLESTI
u člověka a zvířete
jest slavný starý
MUSTANG
LINIMENT,

[illegible]

Trhy na dobytek
V SALINE CO.!

Ve WILBER odbývají se dobytčí trhy každou první sobotu v měsíci.

[illegible]